

A TURISZTIKAI KONJUNKTÚRA ALAKULÁSA

TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX

2023. szeptember

Budapest, 2023. október

Készítette a GKI Gazdaságkutató Zrt.

E-mail: gki@gki.hu

Honlap: www.gki.hu

Postacím: 1461, Budapest, Pf. 232.

Készítették:

Dr. Molnár László

Udvardi Attila

Szerkesztette:

Udvardi Attila

A tanulmány a Magyar Turisztikai Szövetség és a VIMOSZ megbízására készült.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
A VÁLASZADÓK JELLEMZŐI.....	12
TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX.....	13
Módszer.....	13
Az index és összetevőinek alakulása.....	13
A FELMÉRÉS TOVÁBBI EREDMÉNYEI.....	18
Foglalkoztatás.....	18
Üzleti helyzet, teljesítmény.....	19
Árak, költségek.....	21
Eredményesség.....	27
Fejlesztések.....	29

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

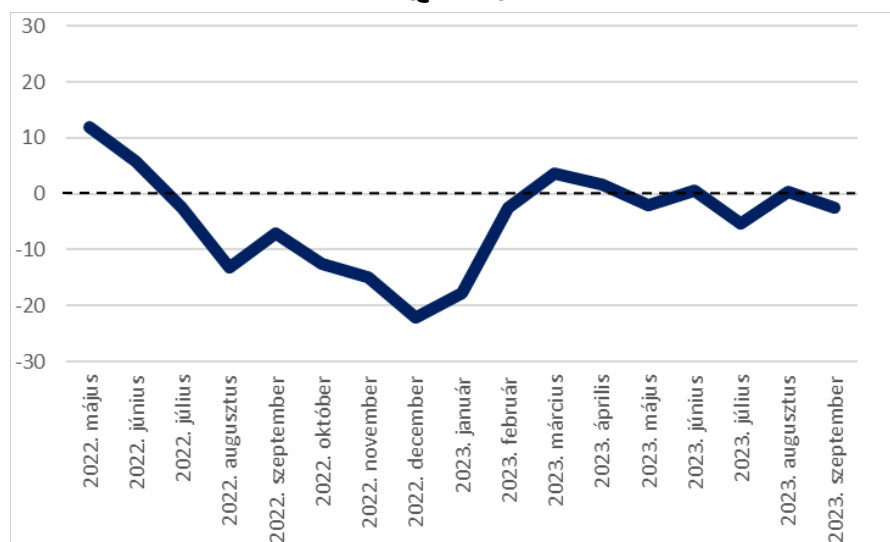
A tágabb értelemben vett turisztikai ágazat (turizmus, vendéglátás, rendezvényszervezés stb. a továbbiakban turizmus) régóta küzd a kevésbé reprezentatív felmérések eredményeiből adódó információhiánnyal. Ezért a Turisztikai és Vendéglátó Munkaadók Országos Szövetsége (VIMOSZ) a Magyar Turisztikai Szövetség Alapítvánnyal és a GKI Gazdaságkutató Zrt.-vel közösen megalkotta a Turizmus Konjunktúra Indexet, mely havi gyakorisággal méri az ágazatban a konjunktúra várható alakulását, a piac és a közvélemény számára ezzel információt biztosítva a közeljövőben várható trendekről.

A felmérés a turizmust, mint szektort tágan értelmezi, az alábbi alágakat vizsgálja:

- szálláshely szolgáltatás (TEAOR 5500)
- vendéglátás (5600)
- utazásközvetítés, utazásszervezés (7910)
- konferencia, kereskedelmi bemutató szervezése (8230)
- fizikai közérzetet javító szolgáltatás (9604)

Jelen felméréssel együtt már 17 havi visszatekintéssel rendelkezünk az index alakulásáról.¹

A TKI index alszektorok szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

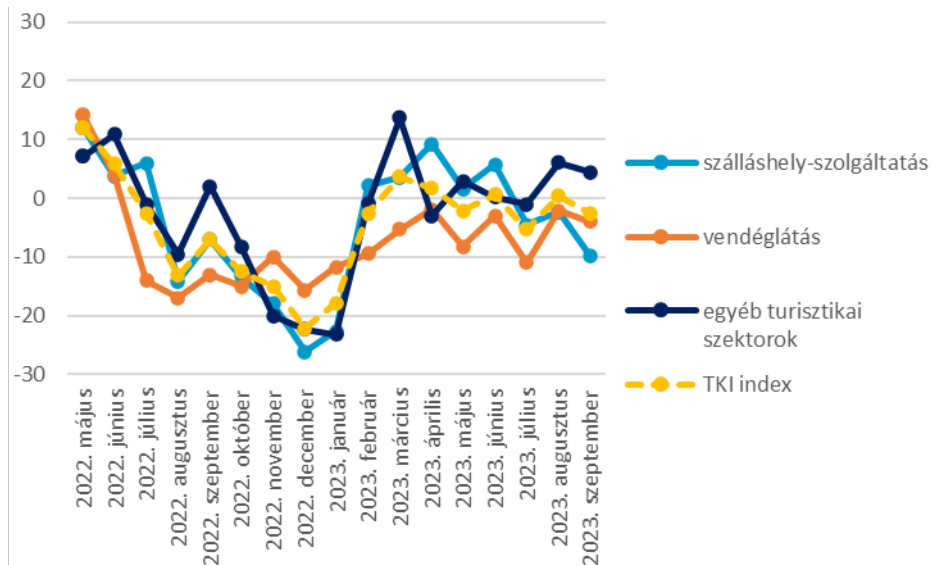
Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A TKI index 2023. szeptemberben -3 ponton állt (-100 és +100 közötti skálán értelmezve), mely azt jelenti, hogy az ágazat szereplői

¹ A 2022. április hónapban használt online módszertanról a masszív következtetések levonására szükséges válaszmenyiség elérése érdekében 2022. májustól telefonos módszertanra tértünk át.

helyzetüket enyhén romlónak érzékelik. Az index **3 ponttal csökkent a kilencedik hónapban**, mely elmarad az augusztusi növekedés mértékétől. Így 4 ponttal haladja meg az egy évvel ezelőtti értékét. **Mindhárom alágazatban csökkent az index**, legnagyobb mértékben (7 ponttal) a szálláshely szolgáltatásban.

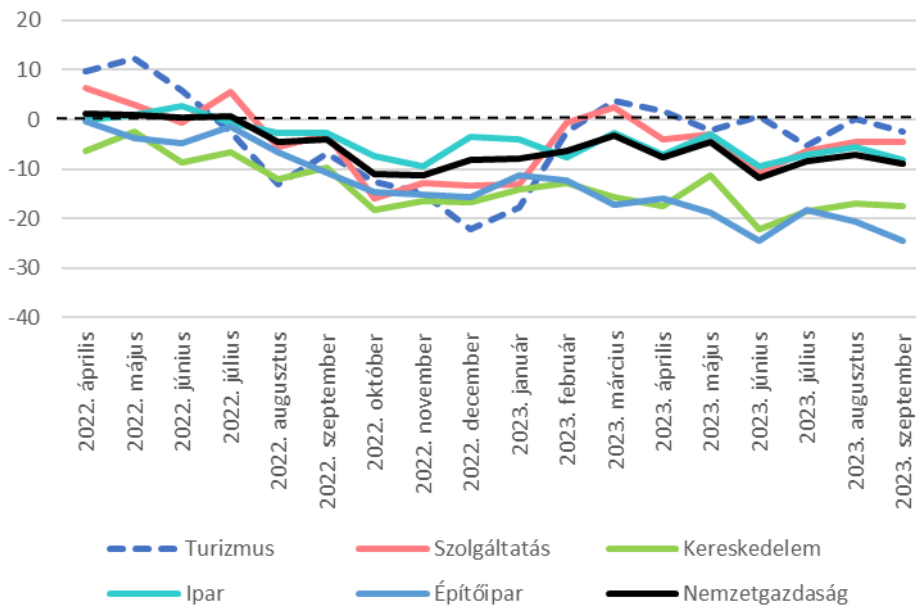
A TKI index alszektorok szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A TKI index szeptemberben kissé magasabb volt a GKI EU számára végzett konjunktúra kutatásában mért **szolgáltatási szektor konjunktúraindexénél** (-5 pont), illetve magasabb a nemzetgazdasági átlagot képviselő GKI üzleti bizalmi indexnél (-9 pont). A szolgáltatási szektor konjunktúraindexe stagnált szeptemberben.

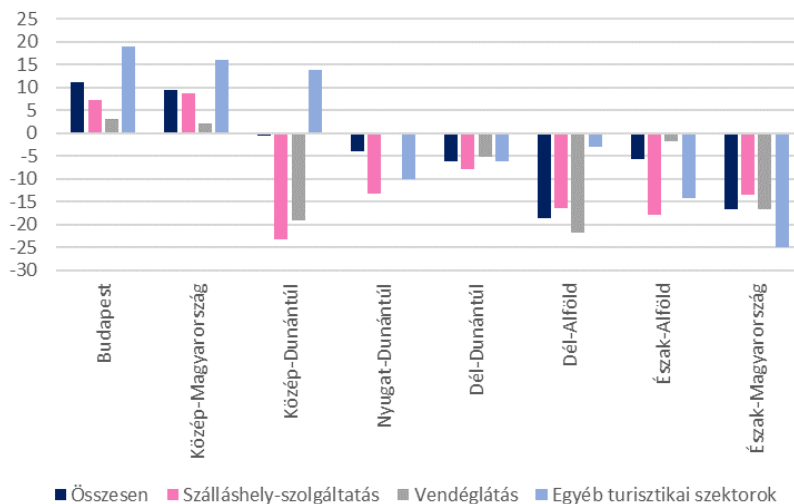
Ágazatok konjunktúraindexe - 2022. április - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A régiók közül egyedül Közép-Magyarországon pozitívak a kilátások, míg a többi régió vállalkozásai stagnálásközeli állapotot vagy dekonjunktúrát jeleztek (TKI: -1 és -19 között).

TKI index régiók szerint - 2023. szeptember (pont)

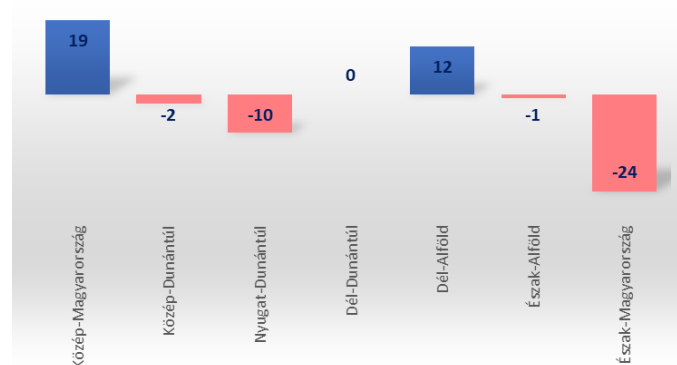
Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A **szálláshely-szolgáltatásban Közép-Magyarország kivételével romló helyzetet mutatnak a régiók (-8 és -23 pont között),** míg az előző hónaphoz hasonlóan Közép-Dunántúlon a legrosszabb a helyzet (-23 pont) ezen alszektorban. A **vendéglátásban Közép-Magyarországot és Nyugat-Dunántúlt leszámítva kedvezőtlen a**

helyzet, a többi régióban a TKI index -2 és -19 között alakult. Az egyéb turisztikai alszektorban Közép-Magyarországon, valamint Közép-Dunántúlon kedvező a helyzet, míg Észak-Magyarországon a leginkább kedvezőtlen.

A **foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **-2 ponton** áll, mely azt mutatja, hogy **kissé csökkent a kereslet² a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt. Az elmúlt hónaphoz képest 8 ponttal csökkent az index értéke.** Az egyes alszektorok erősen eltérnek e tekintetben: a mutató a vendéglátásban a legalacsonyabb (-10 pont), míg a szálláshely-szolgáltatás alszektorban a legmagasabb (+8). **A következő három hónapra vonatkozóan +2 pontot mértünk** (az előző év azonos időszakához képest), **mely egyrészt azt jelenti, hogy a cégek enyhén növelik állományukat, ugyanakkor a helyzet az előző hónaphoz képest is javult kissé (augusztushoz képest 1 pontos, júliushoz képest 10 pontos emelkedést mértünk).** A szeptemberi indexérték a vendéglátásban +9 pont (3 ponttal nőtt augusztushoz, 18 ponttal júliushoz képest), a szálláshely-szolgáltatásban -8 pont (3 ponttal nőtt augusztushoz, 4 ponttal júliushoz képest), míg az egyéb turisztikai alszektorban -1 pont (8 ponttal csökkent augusztushoz, illetve júliushoz képest). A vendéglátás foglalkoztatási várakozásai régiók szerint jelentős eltérést mutatnak. Míg a központi régió és Dél-Alföld vállalkozásai optimisták e tekintetben (az előző hónaphoz hasonlóan), addig a nyugat-dunántúli és az észak-magyarországi cégek körében pesszimizmus uralkodik.

A következő 3 havi foglalkoztatási index az előző év azonos időszakához képest a vendéglátásban régiók szerint - 2023. szeptember (pont)

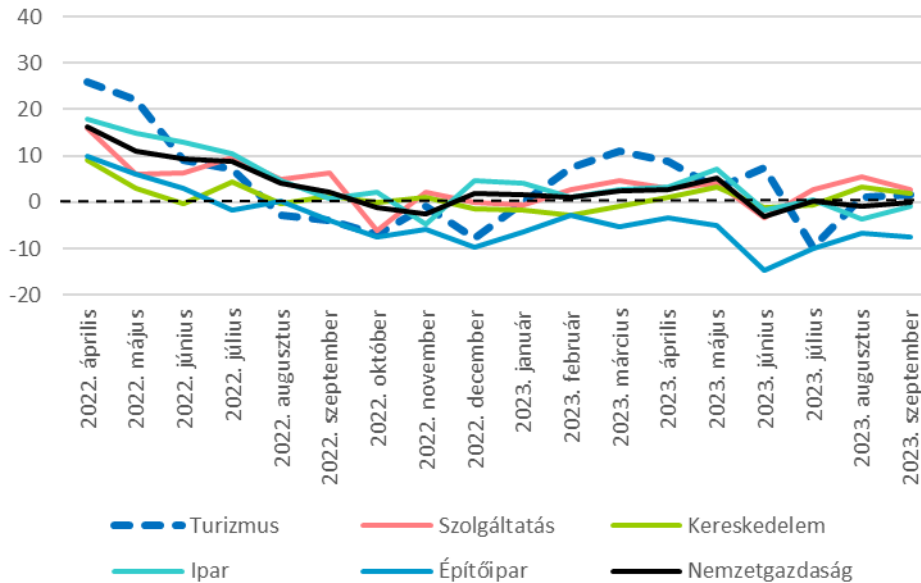

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

² Itt azért hasonlítottunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

A turizmus foglalkoztatási várakozás indexe (+2 pont) a fenti enyhe emelkedés ellenére 2023. szeptemberben éppen elmaradt a GKI EU számára végzett konjunktúrakutatásában mért, a szolgáltatási szektorra számított index értéktől (+3 pont), ugyanakkor a nemzetgazdasági átlagot kissé (0 pont) meghaladta.

Ágazatok foglalkoztatási várakozás indexe - 2022. április - 2023. szeptember (pont)

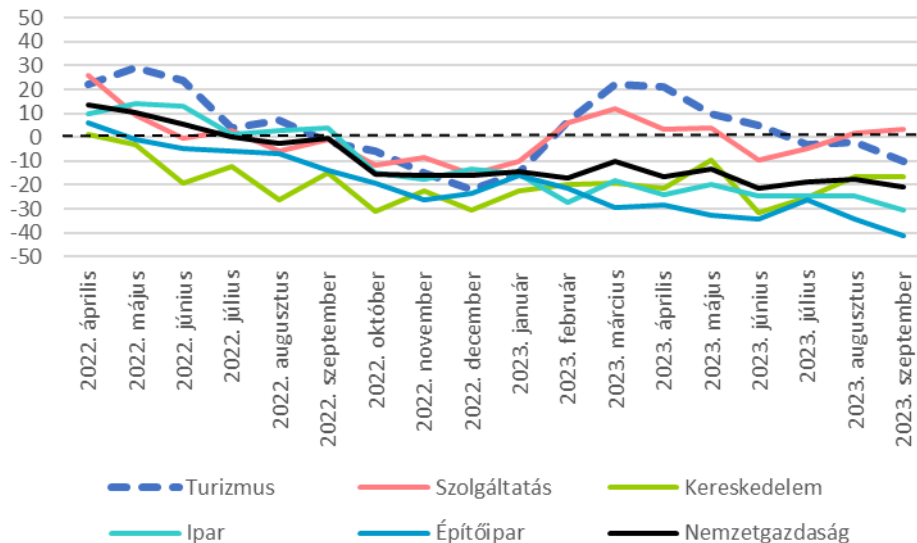

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A turizmus **teljesítmény várakozások indexe** (a szálláshely-szolgáltatásban vendégéjszakák számát, a vendéglátásban a vendégek számát, az egyéb turisztikai szektorban tevékenységtől függően a vendégek/ügyfelek/foglalások számát méri) **8 ponttal -10 pontra csökkent 2023. szeptemberben** (2022. decemberhez képest még így is 12 ponttal magasabb). Így jóval alacsonyabb, mint a GKI EU számára készülő konjunktúrakutatásában mért szolgáltatási szektor indexé (+3 pont), ugyanakkor jelentősen meghaladja a nemzetgazdasági átlagot (-21 pont). Ennélfogva úgy tűnik, hogy **az előző hónapok változatlanságot jelző prognózisaival ellentétben a turisztikai szektor teljesítménye stagnálásnál rosszabb lesz.**

Ágazatok teljesítmény várakozás indexe - 2022. április - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A következő három hónapban az előző év azonos időszakához képest **a szállásadók 17%-a növekedést**, 27%-uk stagnálást, s **56%-uk visszaesést vár a vendégejszakák számában. A vendéglátásban működők közül 18% vár vendégforgalom növekedést** az előző év azonos időszakához képest, míg 52% stagnálást, **30%-uk pedig visszaesést vetít előre.**

A **vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **stagnáló**, 0 ponton állt 2023. szeptemberben (ugyanakkor 3 pontos javulást mértünk augusztushoz, 10 pontost júliushoz képest). A mutató a legalacsonyabb, -13 pont a szálláshely szolgáltatásban (augusztushoz képest 15 ponttal romlott), illetve hasonlóan alacsony a vendéglátásban (-11 pont, igaz itt augusztushoz képest 5 ponttal javult), míg az egyéb turisztikai szektorban +24 pont (augusztushoz képest 15 ponttal, júliushoz képest 19 ponttal javult). Létszám kategóriák szerint a **cégek** előző év azonos időszakához mért **üzleti helyzete a felső három csoportban javult** augusztushoz képest, míg a 3 fő alatti cégeknél számottevően romlott.

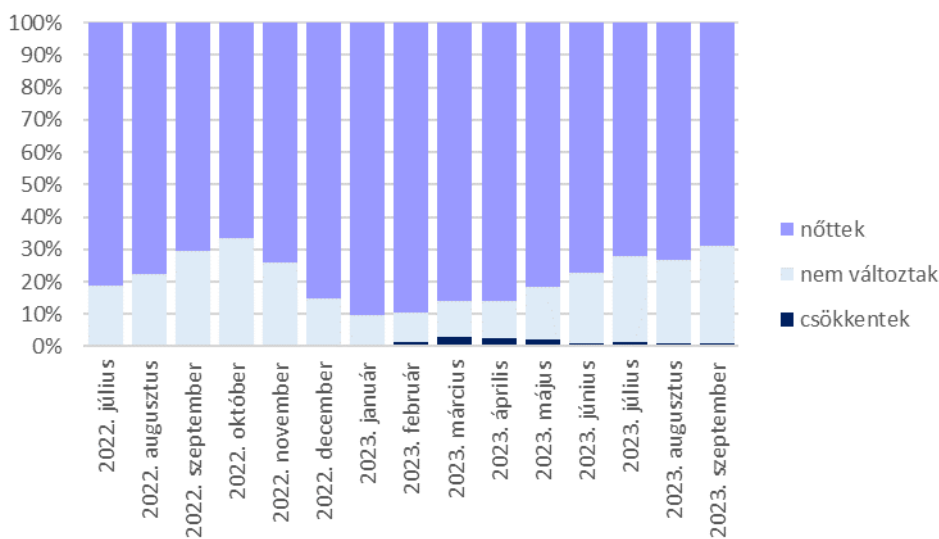
A turisztikai cégek 52%-a a működési költségei³ növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan az előző év azonos időszakához mérten, 47% esetében nem változtak e költségek, míg 1% jelzett csökkenést. A vendéglátásban működő cégek 55%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről, míg a szálláshely-szolgáltatásban működők 76%-a, az egyéb turisztikai szektorokban működőknek 30%-a. **A működési költségek az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához**

³ Működési költségek: pl. energiaköltség, bérköltség, anyagköltség, karbantartási költség stb.

mérten átlagosan 35%-kal nőttek a szektorban (ez magasabb az augusztusban mért 31%-nál).

A működési költségek elmúlt 3 havi változásának arányai az előző év azonos időszakához mérten csak alig módosultak az elmúlt néhány hónapban. Továbbra is a növekedést jelzők aránya a domináns, ugyanakkor lassan, de emelkedik a stagnálást jelzők aránya.

A működési költségek elmúlt 3 havi alakulásának mozgóátlaga az előző év azonos időszakához képest – 2022. július - 2023. szeptember (megoszlás, %, 3 hónap mozgóátlaga)

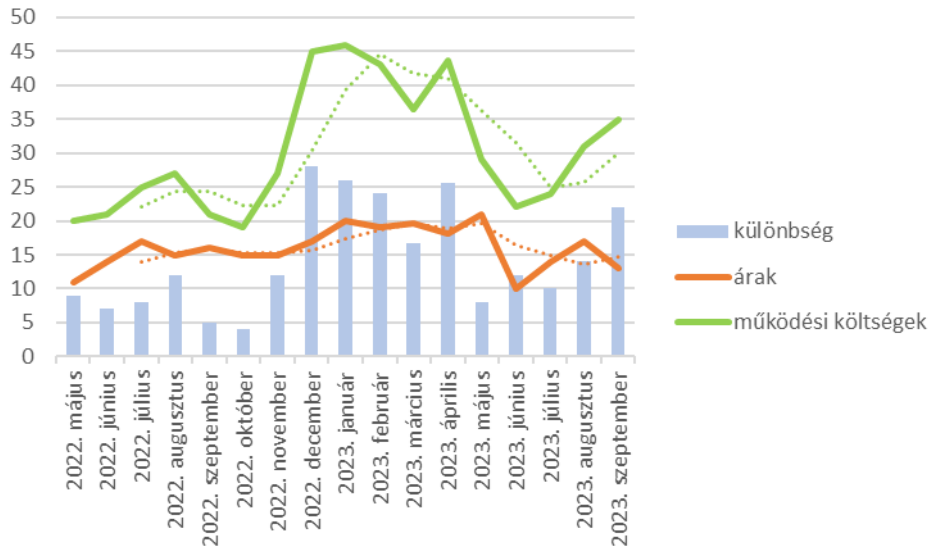
Forrás: GKI

A várt működési költségek indexe, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -5 ponton áll (vagyis **további enyhe költségemelkedést várnak**), mely a január-augusztusi összességében 48 pontos javulás után **korrekciót mutat szeptemberben**. A mutató értéke a szálláshely szolgáltatásban és a vendéglátásban is -6 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -5 pont. Mindhárom szektorban romlott az index augusztushoz képest. **Az elmúlt hónapok folyamatai még ennek ellenére is azt mutatják, hogy enyhül a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás, valamint lehetőségük van (főként új szerződések kötésével) az energia-árak csökkentésére.**

2023. szeptemberben a turisztikai cégek 68%-a szolgáltatási árainak növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan (augusztusban 75% volt ez az arány) **az előző év azonos időszakához mérten**, 31%-uk nem változtatott az árakon, míg csökkenést 1% jelzett. Létszámkategória szerinti bontásban a 3 főnél kisebb és a 3-5 fős cégek emeltek árat a legkisebb arányban (55, illetve 61%). A 6-15 fős cégeknél 74%, a 15 főnél nagyobb cégeknél 67%

emelt. **Az áremelkedés átlagosan 13%-os volt** (augusztusban 17%-ot mértünk) **az előző év azonos időszakához mérten. Vagyis a működési költségek és a szolgáltatási árak emelkedése közötti olló immár két hónapja újra nyílik.**

Árak és működési költségek változása az előző 3 hónapban az előző év azonos időszakához mérten - 2022. május - 2023. szeptember (%)

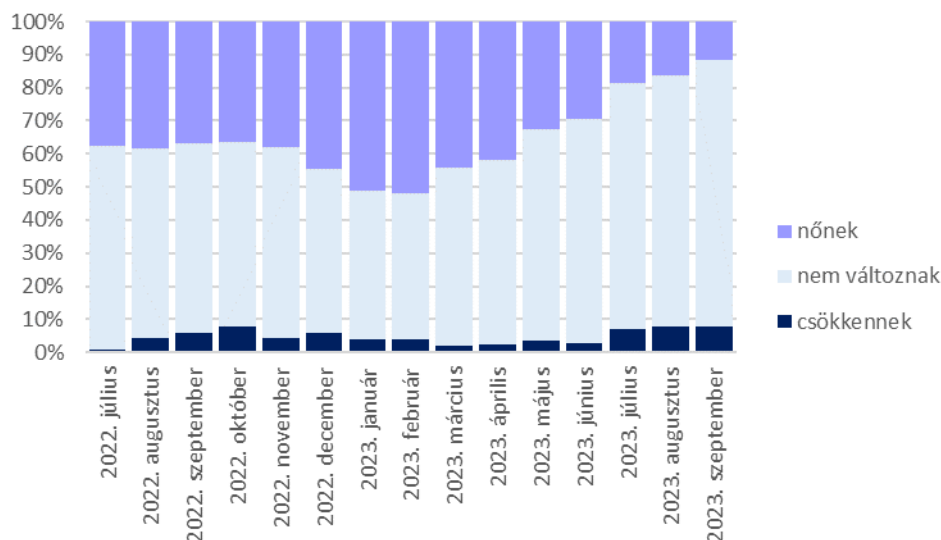

Forrás: GKI

Szeptemberben a turisztikai cégek 9%-a jelezte, hogy a következő 3 hónapban várhatóan emelni fogja szolgáltatásának árát (júliusban 15%, augusztusban 12% volt ez az arány), 89%-uk nem változtat az árakon, míg csökkentést 2% jelzett (előző hónapban 6%). A szálláshely-szolgáltatásban 2% az emelést tervezők aránya, miközben a vendéglátásban és az egyéb turisztikai szektorokban 11-11% tervez emelni. **A turisztikai cégek 6%-a a közelmúltban is emelt árat és a közeljövőben is emelni fog (mely arány 5 százalékponttal csökkent augusztushoz képest).**

Az árak következő 3 havi változásának arányait (3 havi mozgóátlag alapján) tekintve jól látszik, hogy a februári mélypont óta csökken az áremelést tervezők aránya, míg növekszik azoké, akik nem változtatnak árakon.

Az árak következő 3 havi alakulásának mozgóátlaga - 2022. július - 2023. szeptember (megoszlás, %, 3 hónap mozgóátlaga)

Forrás: GKI

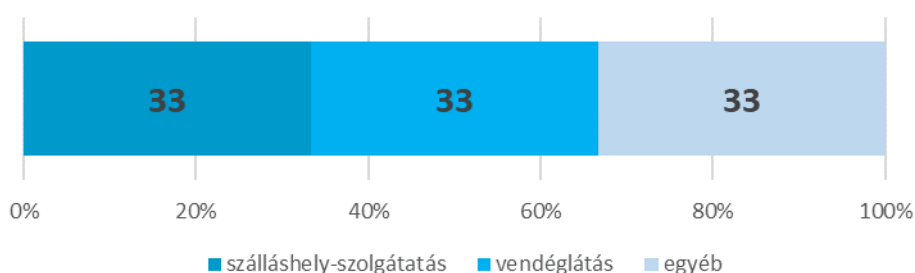
Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra -7 ponton áll, mely **5 pontos romlást mutat augusztushoz képest** (2022. decemberhez képest ez 20 pontos javulást jelent). **Augusztushoz képest a szálláshelyszolgáltatásban 6 ponttal -31 pontra, a vendéglátásban 7 ponttal -2 pontra, míg az egyéb turisztikai szektorban 8 ponttal +3 pontra csökkent az eredményességi index.**

A **turisztikai cégek 32%-a gondolkodik a következő 1 évben fejlesztésben**, mely kissé alacsonyabb arány, mint az 1 hónappal ezelőtt mért 36%.

A VÁLASZADÓK JELLEMZŐI

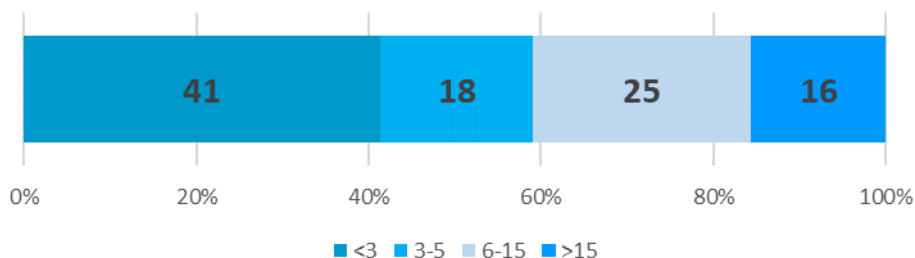
A 2023. augusztusi felmérésben - hasonlóan a korábbiakhoz - minden alszektor egyharmados arányt képviselt (mivel a válaszadói mintát az árbevétel arányok alapján alakítottuk ki). A válaszadói mintában 41%-ot képviselnek a 3 főnél kevesebbet foglalkoztató cégek, 18%-ot a 3-5 fős vállalkozások, 25%-kal vannak jelen a 6-15 fősök, míg 16%-os arányt képviselnek a 15 főnél nagyobb cégek.

A válaszadó minta megoszlása alágazatok szerint - 2023. szeptember (%)

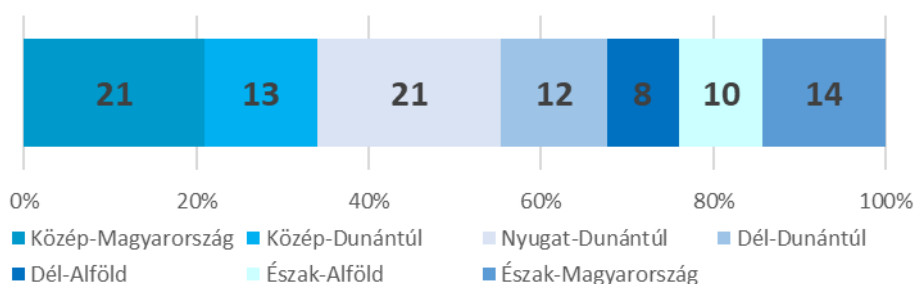
Forrás: GKI

A válaszadó minta megoszlása létszám kategóriák szerint - 2023. szeptember (2022. évi foglalkoztatott létszám főben, %)

Forrás: GKI

A válaszadó minta megoszlása régiók szerint - 2023. szeptember (%)

Forrás: GKI

TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX

Módszer

A Turizmus Konjunktúra Index (TKI) egy kompozit mutató, mely öt különböző alindexének átlagaként kerül kiszámításra. A TKI index kalkulációjánál megfelelő súlyozás használatával figyelembe vesszük a válaszadó cégek méretét (foglalkoztatottak száma), valamint a turizmus és vendéglátás egyes alágazatainak súlyát. Utóbbit a nemzetgazdaságból képviselt részesedés (alszektor értékesítésének összesített nettó árbevétele) alapján állítjuk elő. Ennek értelmében a két legnagyobb alszektor közül a szálláshely szolgáltatás 29%-os, a vendéglátás pedig 43%-os súllyal szerepel a kalkulációban, míg a többi kisebb alszektor összesített súlya 28%.

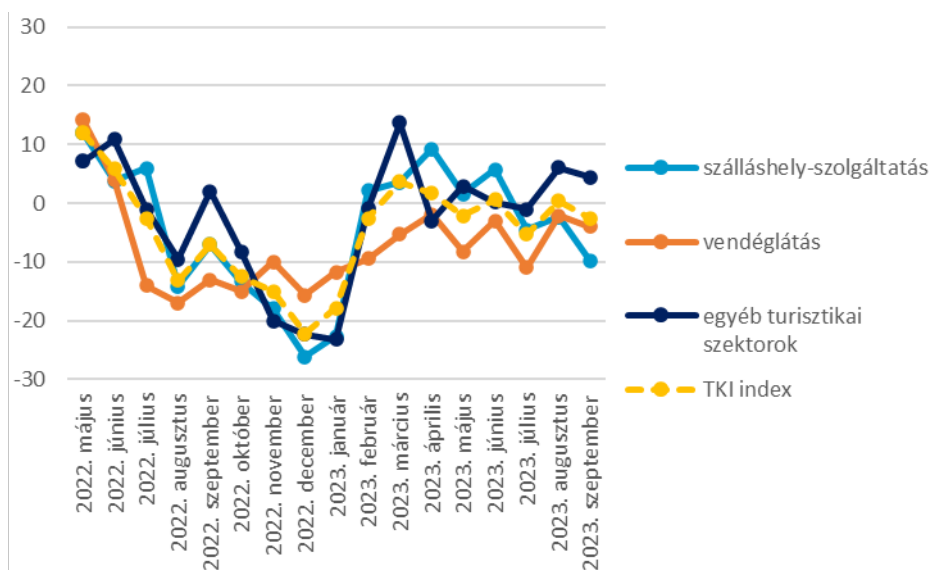
Mind a TKI indexet, mind pedig alindexeit az Európai Unió konjunktúra módszertanához igazodva -100 és +100 közötti skálán értelmezzük (a felmérés kérdőíveiben szereplő, szimmetrikus 1-től 5-ig terjedő skálát transzponáljuk a -100 és +100 közötti skálára). Utóbbi módszertan elősegíti a negatív és a pozitív egyenlegek/válaszok jobb elkülönülését, jobban érzékelteti a havi szintű elmozdulásokat, valamint kiszűri a neutrális válaszokat. Az indexek mellett a többi konjunkturális kérdés elemzésénél is ezt a módszertant használtuk.

A TKI index megalkotásához **öt alindexet használunk, mindegyiknek 20-20% súlyt biztosítva**. Az alindexek a szokásos konjunktúra felmérések alindexeihez hasonlóan mérik egyrészt az **ágazat foglalkoztatási helyzetét** a közelmúltra és a közeljövőre nézve, az ágazat közelmúltbeli és közeljövőbeli **teljesítményét**, valamint a **működési költségek alakulását**. Mivel utóbbit inverz módon értelmezzük (hiszen itt a negatív válasz mutatja a kedvező irányt), ezért értékét az index megalkotásánál -1-gyel szorozzuk.

Az index és összetevőinek alakulása

A TKI index 2023. szeptemberben -3 ponton állt (-100 és +100 közötti skálán értelmezve), mely azt jelenti, hogy az ágazat szereplői helyzetüket enyhén romlónak érzékelik. Az index **3 ponttal csökkent a kilencedik hónapban**, mely elmarad az augusztusi növekedés mértékétől. Így 4 ponttal haladja meg az egy évvel ezelőtti értékét. **Mindhárom alágazatban csökkent az index**, legnagyobb mértékben (7 ponttal) a szálláshely szolgáltatásban.

A TKI index alszektorok szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

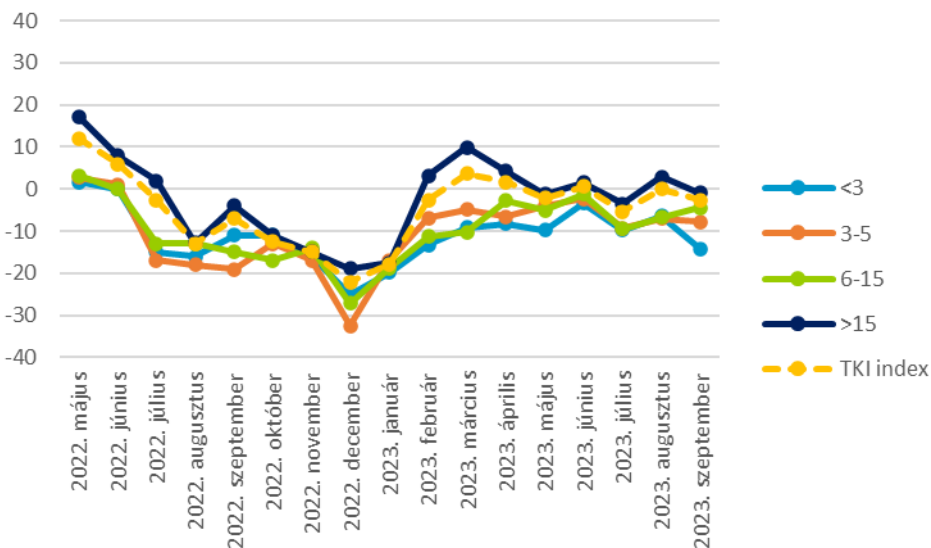

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

Létszámkategóriák szerinti bontás alapján **a konjunktúraindex értéke a 6-15 fős méretkategóriában nőtt, míg a többiben csökkent.**

A TKI index létszámkategóriák szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

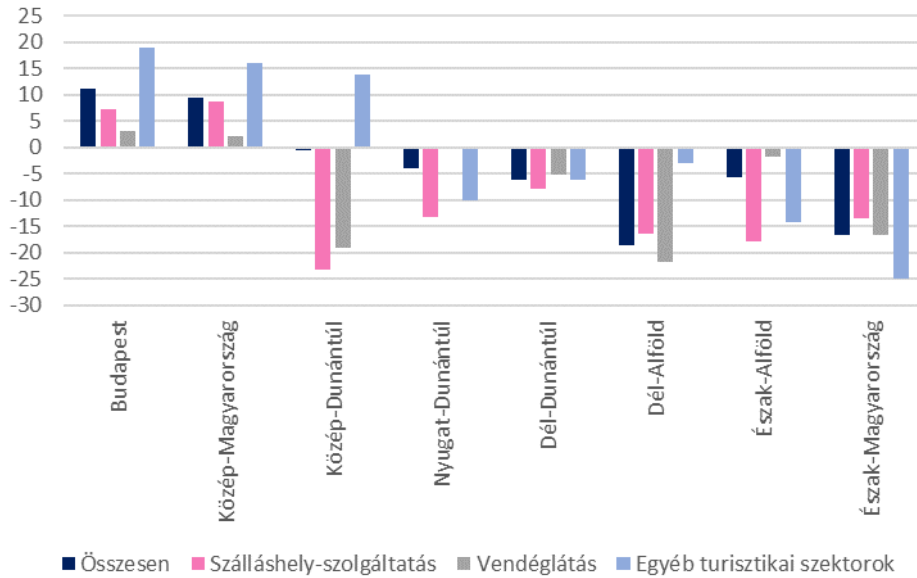
Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A régiók közül egyedül Közép-Magyarországon pozitívak a kilátások, míg a többi régió vállalkozásai stagnálásközeli állapotot vagy dekonjunktúrát jeleztek (TKI: -1 és -19 között).

TKI index régiók és szektorok szerint - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

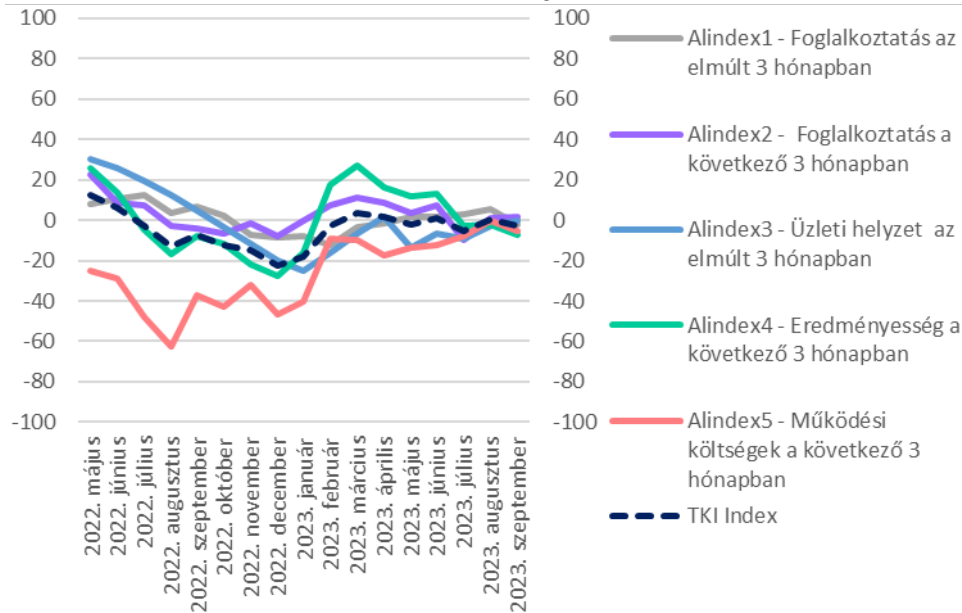
A TKI index egyes összetevő alindexei -100 és +100 közötti skálán mérve az alábbiak szerint alakultak:

- Index1: A **foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **-2 ponton** áll, mely azt mutatja, hogy **kissé csökkent a kereslet⁴ a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt. Az elmúlt hónaphoz képest 8 ponttal csökkent az index értéke.** Az egyes alszektorok erősen eltérnek e tekintetben: a mutató a vendéglátásban a legalacsonyabb (-10 pont), míg a szálláshely-szolgáltatás alszektorban a legmagasabb (+8).

⁴ Itt azért hasonlítottunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

A TKI index és alindexei - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott/romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult/javul)

- Index2: **A következő három hónapra vonatkozóan +2 pontot mértünk** (az előző év azonos időszakához képest), **mely egyrészt azt jelenti, hogy a cégek enyhén növelik állományukat, ugyanakkor a helyzet az előző hónaphoz képest is javult kissé (augusztushoz képest 1 pontos, júliushoz képest 10 pontos emelkedést mértünk)**. A szeptemberi indexérték a vendéglátásban +9 pont (3 ponttal nőtt augusztushoz, 18 ponttal júliushoz képest), a szálláshely-szolgáltatásban -8 pont (3 ponttal nőtt augusztushoz, 4 ponttal júliushoz képest), míg az egyéb turisztikai alszektorban -1 pont (8 ponttal csökkent augusztushoz, illetve júliushoz képest).
- Index3: A **vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **stagnáló**, 0 ponton állt 2023. szeptemberben (ugyanakkor 3 pontos javulást mértünk augusztushoz, 10 pontost júliushoz képest). A mutató a legalacsonyabb, -13 pont a szálláshely szolgáltatásban (augusztushoz képest 15 ponttal romlott), illetve hasonlóan alacsony a vendéglátásban (-11 pont, igaz itt augusztushoz képest 5 ponttal javult), míg az egyéb turisztikai szektorban +24 pont (augusztushoz képest 15 ponttal, júliushoz képest 19 ponttal javult). Létszám kategóriák szerint a **cégek** előző év azonos időszakához mért **üzleti helyzete a felső három csoportban javult** augusztushoz képest, míg a 3 fő alatti cégeknél számottevően romlott.

- Index4: Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra -7 ponton áll, mely **5 pontos romlást mutat augusztushoz képest** (2022. decemberhez képest ez 20 pontos javulást jelent). **Augusztushoz képest a szálláshely-szolgáltatásban 6 ponttal -31 pontra, a vendéglátásban 7 ponttal -2 pontra, míg az egyéb turisztikai szektorban 8 ponttal +3 pontra csökkent az eredményességi index.**
- Index5: **A várt működési költségek indexe**, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -5 ponton áll (vagyis **további enyhe költségemelkedést várnak**), mely a január-augusztusi összességében 48 pontos javulás után **korrekciót mutat szeptemberben**. A mutató értéke a szálláshely szolgáltatásban és a vendéglátásban is -6 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -5 pont. Mindhárom szektorban romlott az index augusztushoz képest. **Az elmúlt hónapok folyamatai még ennek ellenére is azt mutatják, hogy enyhül a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás, valamint lehetőségük van (főként új szerződések kötésével) az energia-árak csökkentésére.**

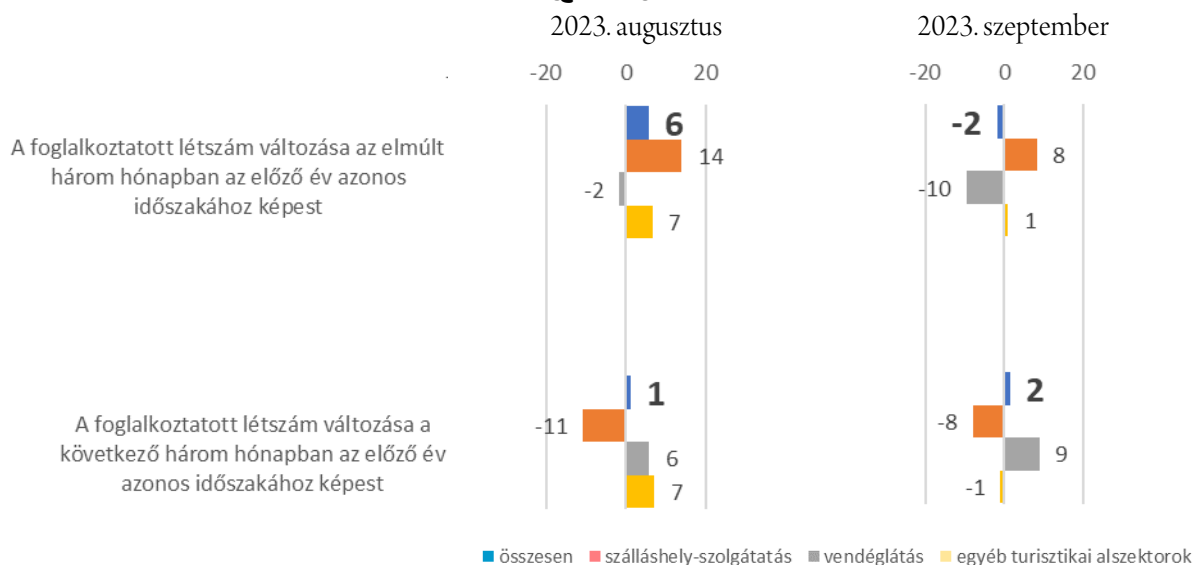
A FELMÉRÉS TOVÁBBI EREDMÉNYEI

Foglalkoztatás

A felmérésben résztvevő vállalatok **átlagosan 15 főt foglalkoztattak 2022-ben**, a vendéglátásban 17 főt, a szálláshely-szolgáltatásban 13 főt, míg az egyéb turisztikai szektorban működő cégeknél 11 főt. A foglalkoztatott létszámból átlagosan 10%-ot tesznek ki a gyakornokok vagy külsősök.

A **foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **-2 ponton** áll, mely azt mutatja, hogy **kissé csökkent a kereslet⁵ a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt. Az elmúlt hónaphoz képest 8 ponttal csökkent az index értéke.** Az egyes alszektorok erősen eltérnek e tekintetben: a mutató a vendéglátásban a legalacsonyabb (-10 pont), míg a szálláshely-szolgáltatás alszektorban a legmagasabb (+8).

Foglalkoztatott létszám változása - 2023. augusztus - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökkent/csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nőtt/nő)

A következő három hónapra vonatkozóan +2 pontot mértünk (az előző év azonos időszakához képest), **mely egyrészt azt jelenti, hogy a cégek enyhén növelik állományukat, ugyanakkor a helyzet az előző hónaphoz képest is javult kissé (augusztushoz képest 1 pontos, júliushoz képest 10 pontos emelkedést mértünk).** A szeptemberi indexérték a vendéglátásban +9 pont (3

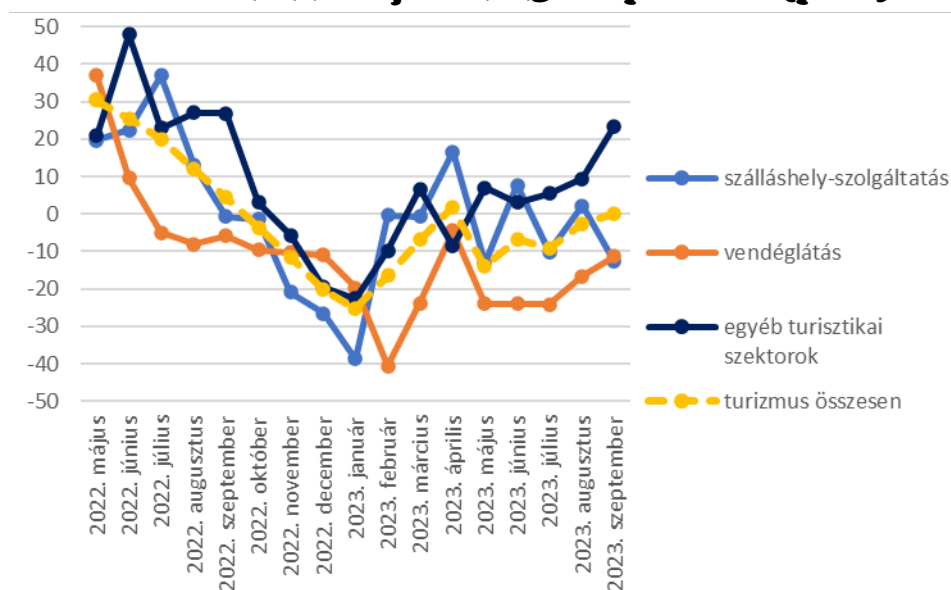
⁵ Itt azért hasonlítottunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

ponttal nőtt augusztushoz, 18 ponttal júliushoz képest), a szálláshely-szolgáltatásban -8 pont (3 ponttal nőtt augusztushoz, 4 ponttal júliushoz képest), míg az egyéb turisztikai alszektorban -1 pont (8 ponttal csökkent augusztushoz, illetve júliushoz képest).

Üzleti helyzet, teljesítmény

A **vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **stagnáló**, 0 ponton állt 2023. szeptemberben (ugyanakkor 3 pontos javulást mértünk augusztushoz, 10 pontost júliushoz képest). A mutató a legalacsonyabb, -13 pont a szálláshely szolgáltatásban (augusztushoz képest 15 ponttal romlott), illetve hasonlóan alacsony a vendéglátásban (-11 pont, igaz itt augusztushoz képest 5 ponttal javult), míg az egyéb turisztikai szektorban +24 pont (augusztushoz képest 15 ponttal júliushoz képest 19 ponttal javult). Létszám kategóriák szerint a **cégek** előző év azonos időszakához mért **üzleti helyzete a felső három csoportban javult** augusztushoz képest, míg a 3 fő alatti cégeknél számottevően romlott.

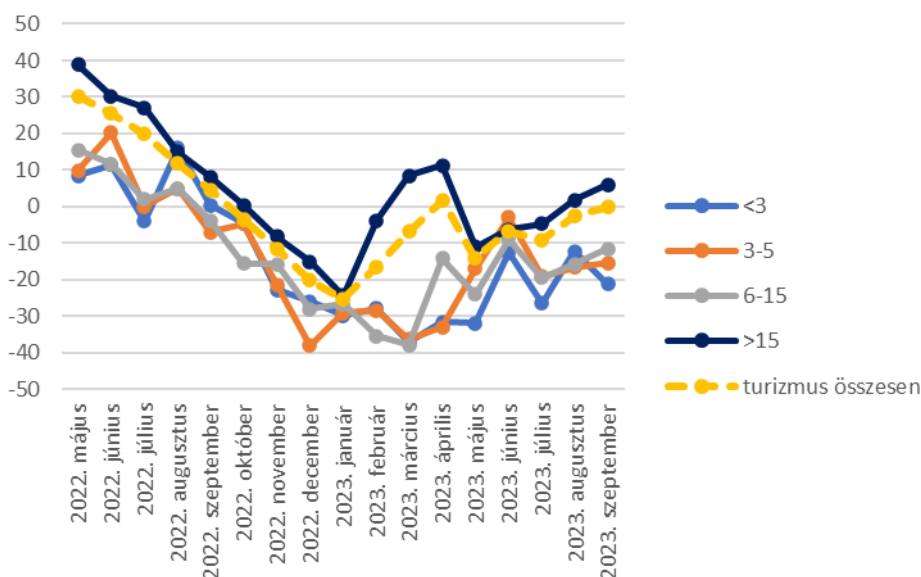
Az üzleti helyzet alakulása az elmúlt három hónapban alszektorok szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult)

Az üzleti helyzet alakulása az elmúlt három hónapban létszám kategória szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

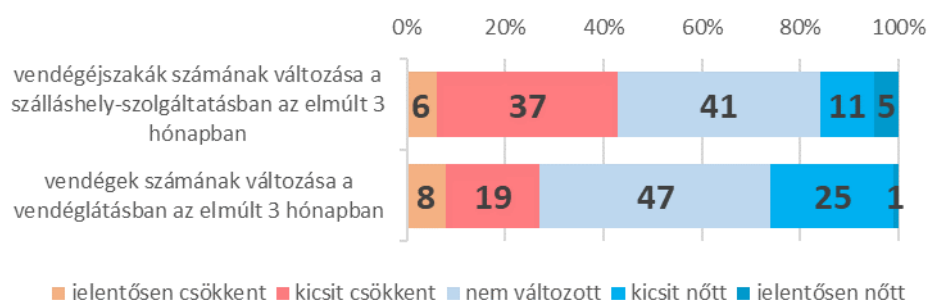

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult)

A **vendégéjszakák számában** a szállásadók **16%-a** jelzett növekedést (5% jelentős mértékűről) **az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan az előző év azonos időszakához képest**, míg 43%-uk számolt be visszaesésről (6% jelentős mértékűről). A **vendéglátásban** működők teljesítménye kedvezőbb volt, **26%-uk számolt be vendégforgalom növekedésről** (1% jelentős mértékűről) **az előző év azonos időszakához képest**, 47% stagnálást jelzett, míg **27% számolt be visszaesésről** (8% jelentős mértékűről).

Alágazati teljesítmény változása az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest - 2023. szeptember (megoszlás, %)

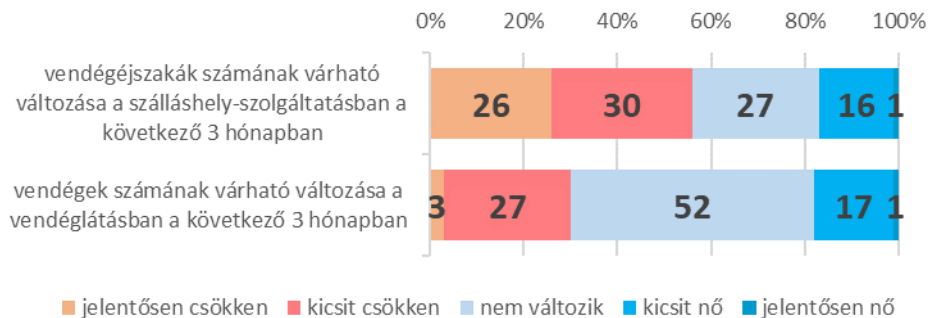
Forrás: GKI

A turizmus **teljesítmény várakozások indexe** (a szálláshely-szolgáltatásban vendégéjszakák számát, a vendéglátásban a vendégek számát, az egyéb turisztikai szektorban tevékenységtől függően a vendégek/ügyfelek/foglalások számát méri) **8 ponttal, -10 pontra csökkent 2023. szeptemberben** (2022. decemberhez képest még így is 12 ponttal magasabb). Így jóval alacsonyabb,

mint a GKI EU számára készülő konjunktúrakutatásában mért szolgáltatási szektor indexé (+3 pont), ugyanakkor jelentősen meghaladja a nemzetgazdasági átlagot (-21 pont). Ennélfogva úgy tűnik, hogy **az előző hónapok változatlaniságot jelző prognózisaival ellentétben a turisztikai szektor teljesítménye stagnálásnál rosszabb lesz.**

A következő három hónapban az előző év azonos időszakához képest **a szállásadók 17%-a vár növekedést a vendégéjszakák számában**, 27%-uk stagnálást, s **56%-uk vár visszaesést. A vendéglátásban működők közül 18% vár vendégforgalom növekedést** az előző év azonos időszakához képest, míg 52% stagnálást, **30%-uk pedig visszaesést vetít előre.**

Alágazati teljesítmény várható változása a következő 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest - 2023. szeptember (megoszlás, %)

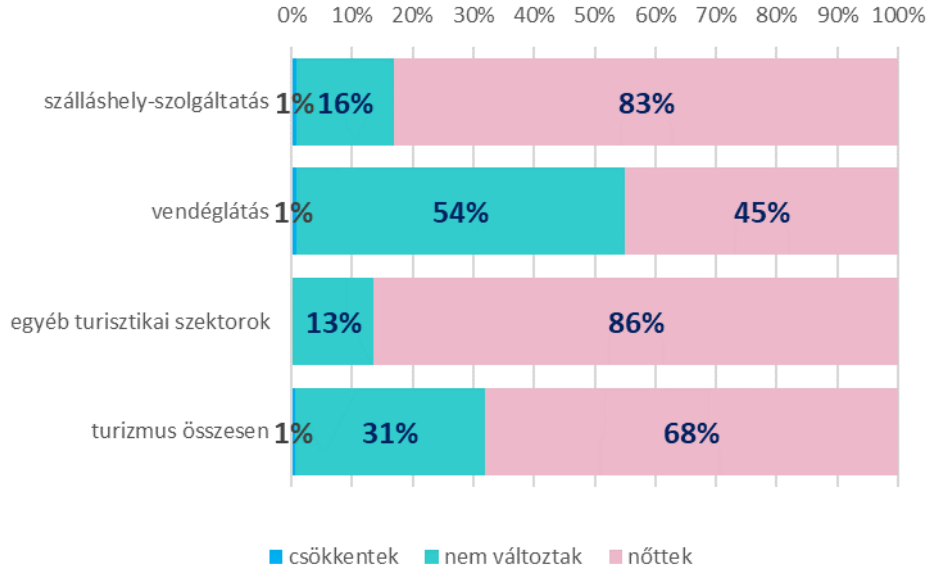

Forrás: GKI

Árak, költségek

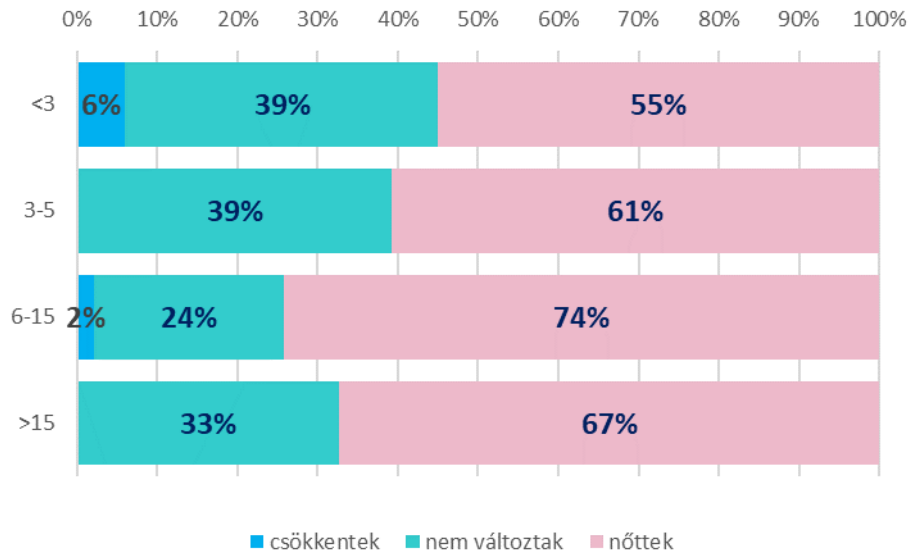
2023. szeptemberben a turisztikai cégek 68%-a szolgáltatási árainak növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan (augusztusban 75% volt ez az arány) **az előző év azonos időszakához mérten**, 31%-uk nem változtatott az árakon, míg csökkenést 1% jelzett. Létszámkategória szerinti bontásban a 3 főnél kisebb és a 3-5 fős cégek emeltek árat a legkisebb arányban (55, illetve 61%). A 6-15 fős cégeknél 74%, a 15 főnél nagyobb cégeknél 67% emelt. **Az áremelkedés átlagosan 13%-os volt** (augusztusban 17%-ot mértünk) **az előző év azonos időszakához mérten. Vagyis a működési költségek és a szolgáltatási árak emelkedése közötti olló immár két hónapja újra nyílik.**

Az árak alakulása az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint - 2023. szeptember (megoszlás, %)

Forrás: GKI

Az árak alakulása az elmúlt 3 hónapban létszámkategória szerint - 2023. szeptember (megoszlás, %)

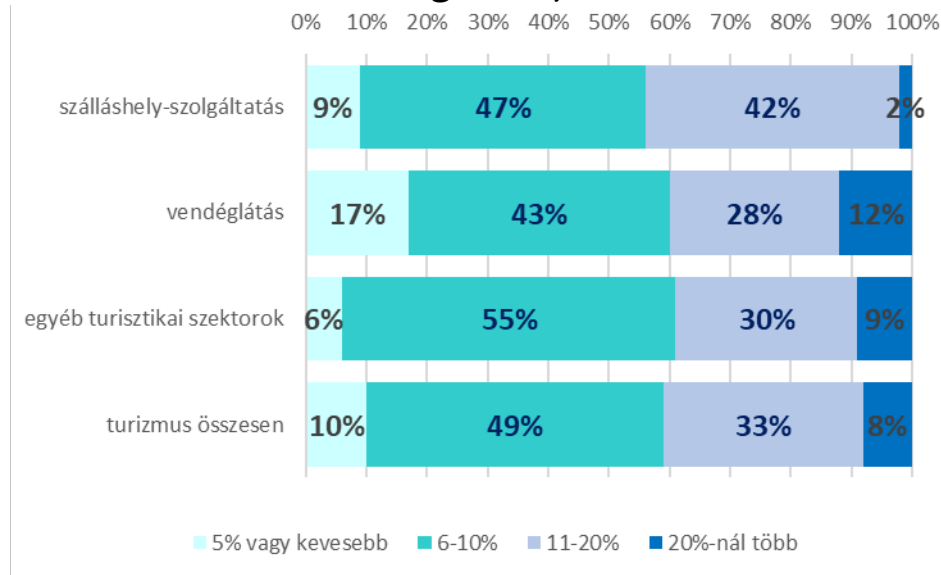
Forrás: GKI

Az áremelést végrehajtó turisztikai cégek 10%-a 5%-kal vagy ennél kisebb mértékben növelte árait az előző év azonos időszakához képest, 49%-a 6-10% között (a legtöbb cég e kategóriába esik), 33%-a 11-20% között, míg a fennmaradó 8%-a ennél is többel emelt. A szálláshely-szolgáltatásban a szállásadók 9%-a 6% alatti, 47%-a 6-10% közötti emelést valósított meg, míg 44%-uk ennél többet. A vendéglátásban a cégek 17%-a 6%-nál kisebb, 43%-a

6-10% közötti, míg 40%-a ennél nagyobb mértékben emelt. Az egyéb turisztikai szektorban működők 6%-a maximum 5%-ot emelt, 55%-a 6-10% között, míg 39%-a 10%-nál nagyobb ütemben emelte árait.

Az áremelés mértéke az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint - 2023. szeptember (megoszlás, %)

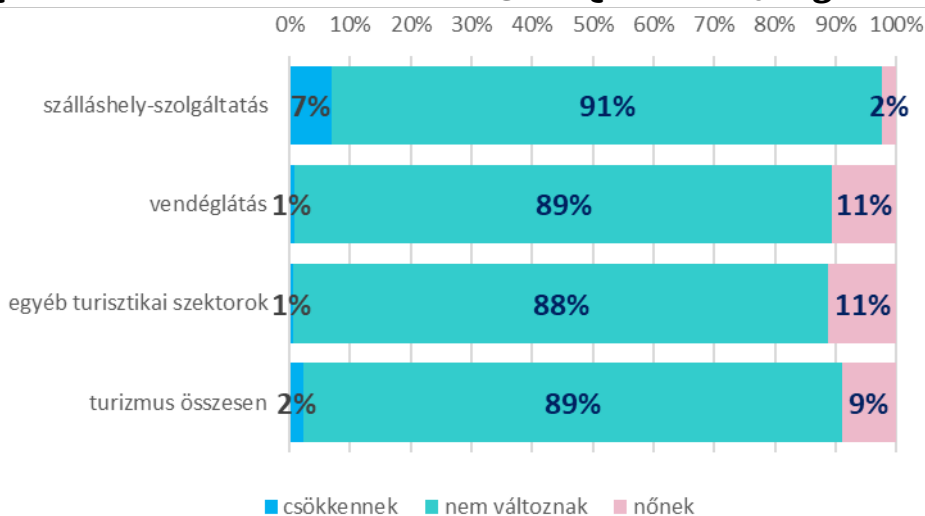

Forrás: GKI

Szeptemberben a turisztikai cégek 9%-a jelezte, hogy a következő 3 hónapban várhatóan emelni fogja szolgáltatásának árát (júliusban 15%, augusztusban 12% volt ez az arány), 89%-uk nem változtat az árakon, míg csökkentést 2% jelzett (előző hónapban 6%). A szálláshely-szolgáltatásban 2% az emelést tervezők aránya, miközben a vendéglátásban és az egyéb turisztikai szektorokban 11-11% tervez emelni. **A turisztikai cégek 6%-a a közelmúltban is emelt árat és a közeljövőben is emelni fog (mely arány 5 százalékponttal csökkent augusztushoz képest).**

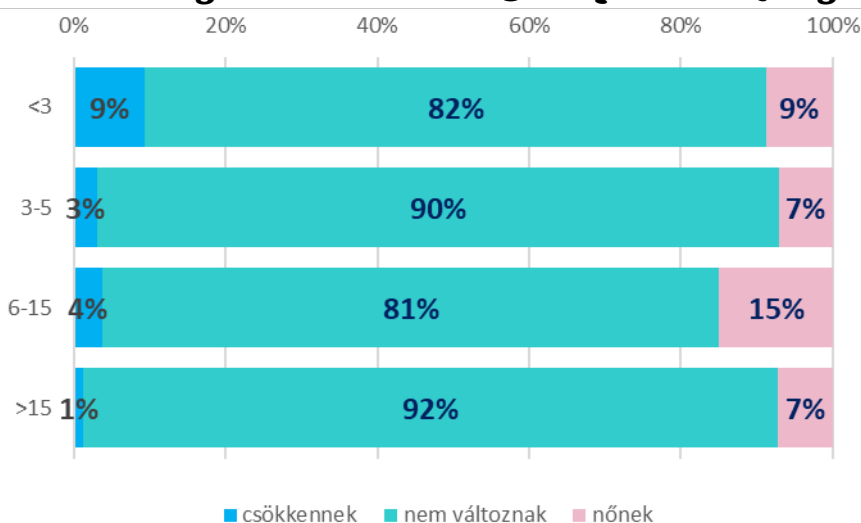

Az árak várható alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2023. szeptember (megoszlás, %)

Forrás: GKI

Az árak várható alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest létszámkategória szerint - 2023. szeptember (megoszlás, %)

Forrás: GKI

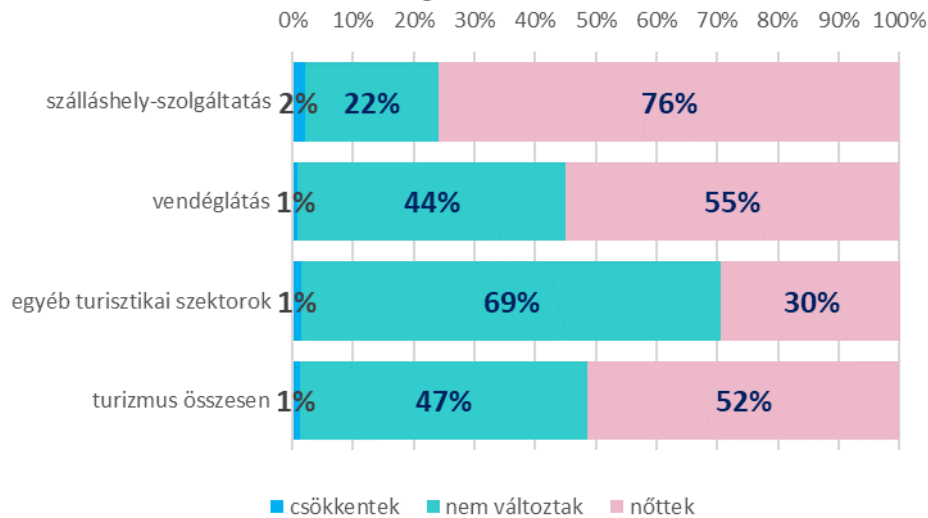
Az árak múltbeli és jövőbeli alakulása - 2023. szeptember (megoszlás, teljes tábla=100%)

		elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest		
		csökkent	nem változott	nőtt
a következő 3 hónapban várhatóan a jelenlegihez képest	csökken	0%	0%	2%
	nem változik	0%	28%	60%
	nő	0%	3%	6%

Forrás: GKI

A turisztikai cégek 52%-a a működési költségei⁶ növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan az előző év azonos időszakához mérten, 47% esetében nem változtak e költségek, míg 1% jelzett csökkenést. A vendéglátásban működő cégek 55%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről, míg a szálláshely-szolgáltatásban működők 76%-a, az egyéb turisztikai szektorokban működőknek pedig a 30%-a.

A működési költségek alakulása az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint az előző év azonos időszakához mérten - 2023. szeptember (megoszlás, %)

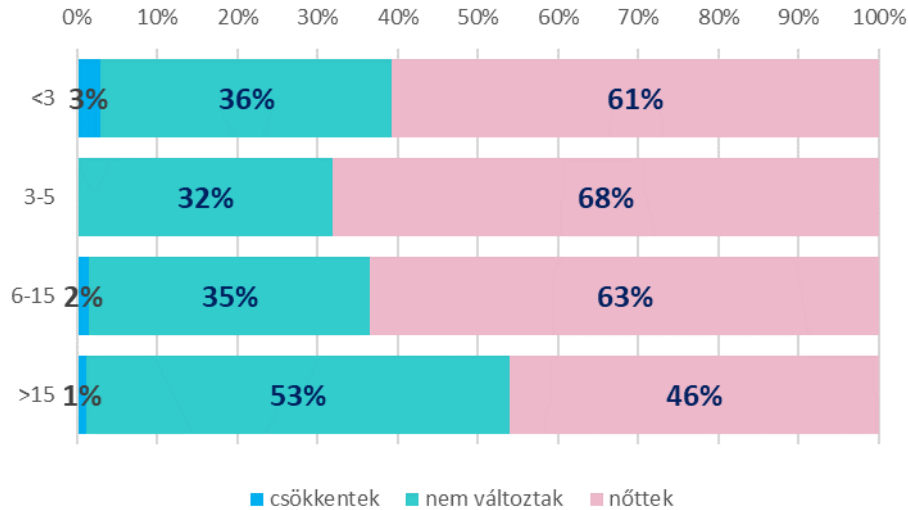

Forrás: GKI

Létszám kategóriák szerint **a 15 főnél többet foglalkoztató cégek 46%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan az előző év azonos időszakához mérten**, a 6-15 fősöknek 63%-a, a 3-5 fősök 68%-a, míg a náluk kisebbeknek 61%-a.

⁶ Működési költségek: pl. energiaköltség, bérköltség, anyagköltség, karbantartási költség stb.

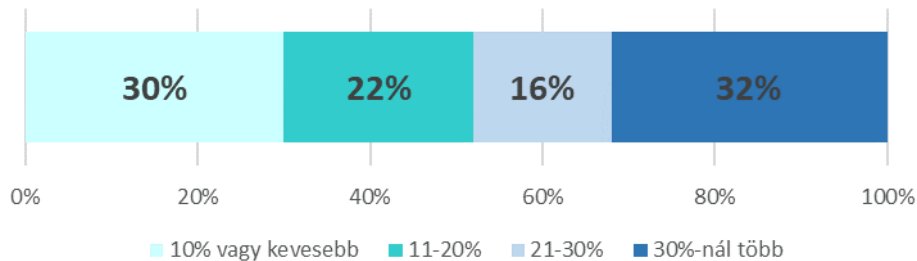
A működési költségek alakulása az elmúlt 3 hónapban létszám kategóriák szerint az előző év azonos időszakához mérten - 2023. szeptember (megoszlás, %)

Forrás: GKI

A működési költségek az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához mérten átlagosan 35%-kal nőttek a szektorban (ez magasabb az augusztusban mért 31%-nál). A turisztikai cégek 30%-a 10%-os vagy ennél kisebb költségnövekedést érzékelt, 22%-a 11-20% közöttit, 16%-a 21-30% közöttit, míg a fennmaradó 32% ennél is többet.

A működési költségek növekedésének mértéke az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához mérten - 2023. szeptember (megoszlás, %)

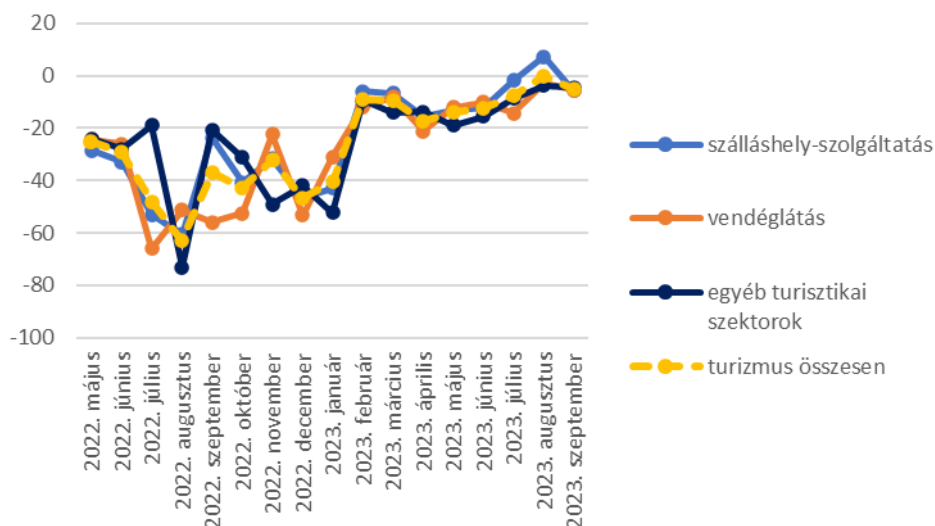

Forrás: GKI

A várt működési költségek indexe, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -5 ponton áll (vagyis **további enyhe költségemelkedést várnak**), mely a január-augusztusi összességében 48 pontos javulás után **korrekciót mutat szeptemberben**. A mutató értéke a szálláshely szolgáltatásban és a vendéglátásban is -6 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -5 pont. Mindhárom szektorban romlott az index augusztushoz képest. **Az elmúlt hónapok folyamatai még ennek ellenére is azt mutatják, hogy enyhül a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás,**

valamint lehetőségük van (főként új szerződések kötésével) az energia-árak csökkentésére.

A működési költségek alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

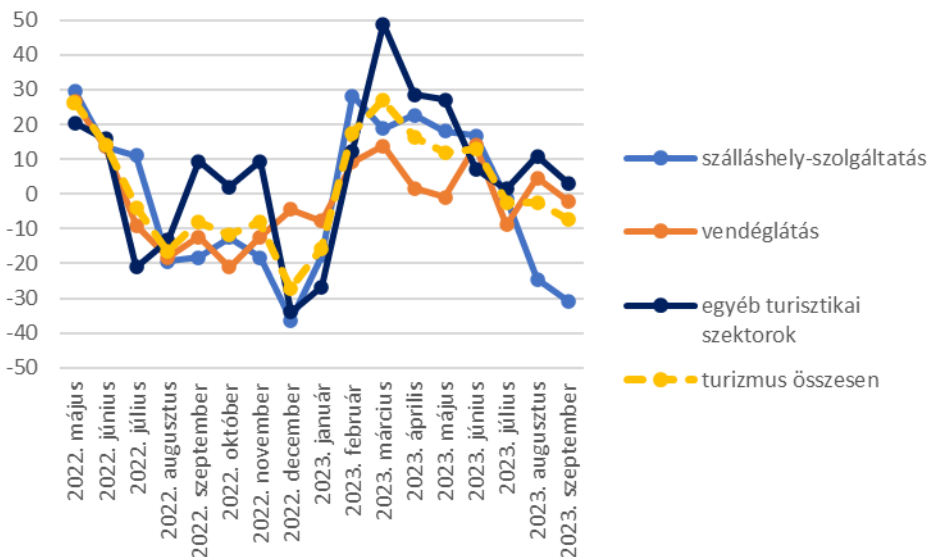
Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen nő, +100 pedig azt, hogy jelentősen csökken)

Eredményesség

Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra -7 ponton áll, mely **5 pontos romlást mutat augusztushoz képest** (2022. decemberhez képest ez 20 pontos javulást jelent). **Augusztushoz képest a szálláshely-szolgáltatásban 6 ponttal -31 pontra, a vendéglátásban 7 ponttal -2 pontra, míg az egyéb turisztikai szektorban 8 ponttal +3 pontra csökkent az eredményességi index.**

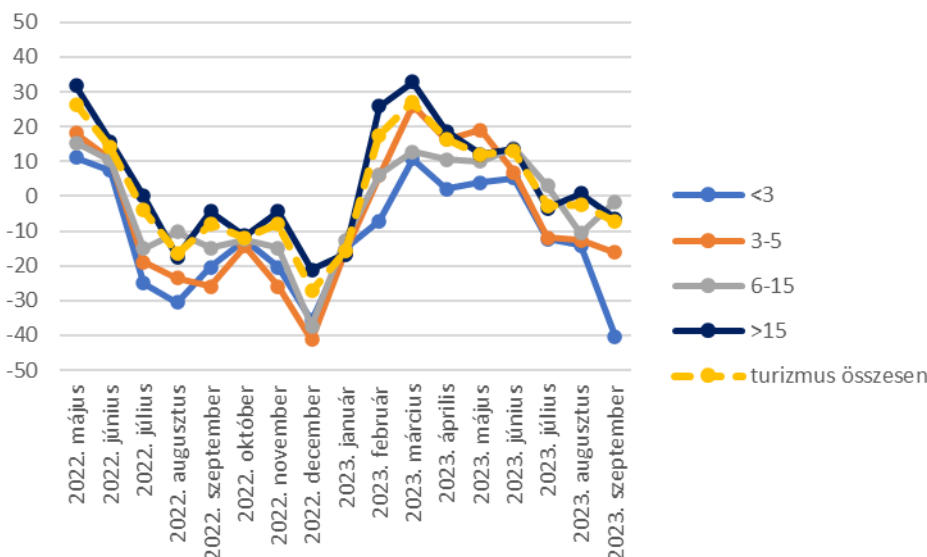
Az üzleti tevékenység eredményének alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nő)

Az üzleti tevékenység eredményének alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest létszám kategória szerint - 2022. május - 2023. szeptember (pont)

Forrás: GKI

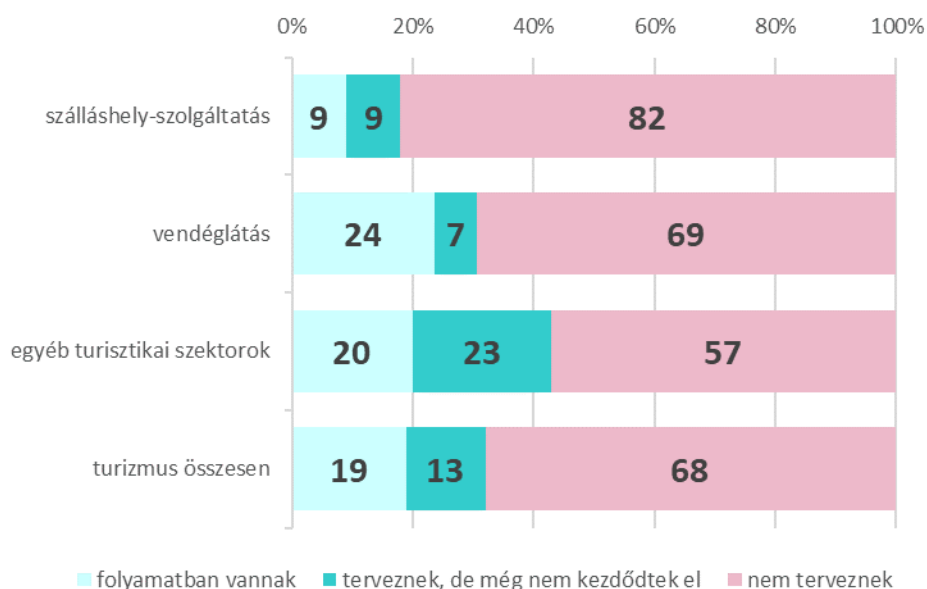
Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nő)

Fejlesztések

A **turisztikai cégek 32%-a gondolkodik a következő 1 évben fejlesztésben**, mely kissé alacsonyabb arány, mint az 1 hónappal ezelőtt mért 36%. A cégek 68%-a nem

tervez fejlesztést a következő egy évben. A szálláshely-szolgáltatásban érdekeltek 18%-a, a vendéglátásban működők 30%-a, míg az egyéb turisztikai szektorok cégeinek 43%-a fejleszt már most vagy a következő egy évben.

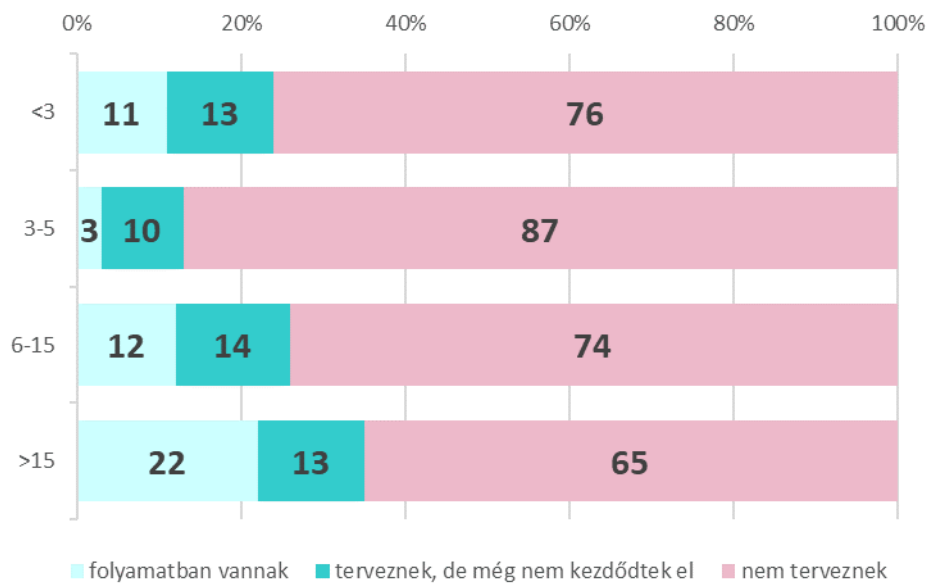
Fejlesztési tervek a következő 12 hónapban - 2023. szeptember (megoszlás)

Forrás: GKI

Létszám kategóriák szerinti bontást vizsgálva a 15 fő felettiek 36%-a fejleszt a következő 12 hónapban, utóbbiak közel kétharmada el is kezdte az ezzel járó beruházást. A 6-15 fősök esetében 26% tervez fejlesztést, a 3-5 fős cégeknek 14%-a, míg az ennél kisebbeknek 24%-a. Ez a legkisebbeket leszámítva csökkenést jelent az egyes csoportokban.

Fejlesztési tervek a következő 12 hónapban - 2023. szeptember (megoszlás)

Forrás: GKI